

עין משפט
גז מוצה

נג:

ר"ן

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

ב א ב ג ד ה ו ז ח ט י
מלכות מדרש הל' י
טושיע ירד סתן רח ספק
י
כא ה מ"ה שם הלכה ט
טושיע שם ספק כ:
כב ר מ"ה שם הלכה י
טושיע שם ספק י
כא:
גז ד מ"ה שם הלכה ט
טושיע שם ספק כ:
כד ה מ"ה שם טושיע
שם ספק כא:

הגהות הגר"א

[א] שנה באספרגוס.
כ"ב ט"ס רב ה"א גזן
מן כ"ב שזרין א"ו
כ"ג ושלשן י"ו א"ו
ש' כ"ב נקרא אספרגוס
ושי' רש"י כ"ב ט"ס כ"א
ש"א ד"ה אספרגוס:
[ב] שם באשישים. כ"ב
כ"ד ט"ס מפרש טלפין
מקלין וטלפין ומגלגל
כ"ג ט"ס וטלפין:

הוספות

רבי יהודה אושר גרים
או חטה שאני
טועם מותר לכוס חיים.
מקלחתי חטה וגרים חיים
ולא אחר (חטה) חיים
גריסין קסבר (חטה) גרים
מטילין משמע חיים לא
משמע: חטה שאני טועם
מותר לאפות. דמטה לא
משמע אלא חיים חיים
משמע לאפות ורבי שמעון
ורבי יהודה לא פליגי
הדרן עלך הנודר מן המבושל

לא שנו. דשביעית מותר בירקות הגינה אלא במקום שאין מביאין ירק מח"ל כיון שאין מביאין ודאי לא נדר אלא מאותם שמסתפקים
שם היינו מירקות השדה ולהכי מותר בשל גינה: אכל במקום שמביאין בו אסור. אף בירקות הגינה הואיל ורגילין לאכול שם אין
ירקות השדה בין ירקות הגינה דודאי אדעתא דהכי נדר: כסנאי כו'. לדעתא דמ"ד אין מביאין ירקות כו' לדידה מותר בירקות גינה
ואסור בירקות שדה כיון דאין מביאין לאו עליה נדר ולמ"ד מביאין אסור אף בירקות גינה: משום גוש. שמה יש מעפר חוזה לארץ
בעיקרייהו וטמא משום ספק מת:
מתנ"י אסור באספרגוס. דהוי בכלל
כ"ב דמין כ"ב הוא: מוסר כ"ב.
ל"אין כ"ב כלל באספרגוס (א):
אסור בשום. שנימיני ממנו נקדרה
דהיינו בכלל מקפה: מוסר במקפה.
ל"אין מקפה בכלל שום: אסור במקפה.
של גריסין: מוסר בגריסין. ד"ה לאין
גריסין בכלל מקפה: מן המקפה. של
גריסין: ו"ר יוסי מפיר. דקסבר אין
מקפה בכלל גריסין: אסור בשום. של
מקפה: אסור באשישים. כ"ב שמעורב
בו קמח עדשים דיש משום כ"ב ע"ש
אשישים: ומן אשישים כו'. דכרי הכל
היא: ר' יהודה אומר קונס גרים או
חטה שאני טועם מותר לכוס.
חטה וגרים (ט) קמח ללא אחר
חטה חיים גרים גריסין דקסבר
(כ"ב) גרים או חטה) מנושלים משמע
חיים לא משמע ור' יהודה לא פליגי
עליה דתנא קמא: ג' אסור לאסות.
לדעתא דהכי אמר חטה כ"ב לאפות
דמטה רגירי א' משמע ומגרידי לא
קאמר: חיים. משמע חיים: גרים. משמע
מבושל (א): גריסין. משמע נמי חיים:

הדרן עלך הנודר מן המבושל

השום מותר במקפה (י) מן העדשים אסור (א) באשישים ר' יוסי מתיר מן
האשישים מותר בעדשים (חטה) חיים שאני טועם אסור בהן בין קמח
בין הפת (גרים) שאני טועם אסור בהן בין חיים בין מבושלין רבי יהודה
אומר קונס גרים או חטה שאני טועם מותר לכוס חיים: ג' תניא ר' שמעון
בן גמליאל אומר (חטה) שאני טועם אסור לאפות ומותר לכוס חיים שאני
טועם אסור לכוס ומותר לאפות חטה חיים שאני טועם אסור בין
לכוס בין לאפות (גרים) שאני טועם אסור לבשל ומותר לכוס גריסין
שאני טועם אסור לכוס ומותר לבשל גרים גריסין שאני טועם אסור
בין לבשל בין לכוס:

הדרן עלך הנודר מן המבושל

ורבי יהודה לא פליגי למרזייהו גרים חטה מנושלין משמע ולא חיים גריסין חיים משמע חיים אכל לא מנושלים:
הדרן עלך הנודר מן המבושל

מוסף רש"י

ומסקין היא ששנין מכריז ומיין ורגילין היו לשמו כלל כ"ב נקרא אסור אסור (א) ורש"י פסיחיים שם ועי' הגהות הגר"א כאן.
מן האשישים מותר בעדשים. שאין אשישים בכלל עדשים (ואמרי' בשמו).
הדרן עלך הנודר מן המבושל

פירוש הרא"ש

פליגי אדר"ש בין כ"ב מותרים בין מוסרין כמותות דרבנן או מרזייהו ואמרי כמותות גופייהו ור"ש אסור כ"ב מותרים
וכמותות כמותות ומתיר הכמותות ורבנן כמלאי קיימי אלא דקאמר ח"ק מן הכמותות מותר כמותות הא כמותות
גופייהו אסור והכמותות מותרים כמותות גופייהו: מתנ"י אסור בשום שראו שם א"ו. אכלה קאי: ג' דירוק שדה. אין קרין
ירק סתם והזוהר למיר ירקות שדה לרץ לחבר שם לירק ולומר ירקות שדה וכן כ"ב: אכל בשביעית מתהפך הענין לפי
שאין ירקות גינה מרזיין שאין נגלים בלא עטרה ואוכלין ירקות שדה לסיפק בלשון העולם ירקות סתם היא ירקות שדה:
ג' אבי' במקום שבביאין ירק מחוצה לא"י אסור. אף בירקות גינה דמיין דמיין שם דעתה גם עלייה: שבוש
גוש. עפר הנדקת בירק ומכמים גזרו טומאה על גוש עפר הנא מלחך העמים כפ"ק דשבת (דף טו:): מתנ"י אסור
באספרגוס. הוא מין כ"ב אכל אין כ"ב נקרא על שמו: מן גריסין אסור במקפה. ואפי' כי נתן מקפה ענין שם
גריסין עליהן: ו"ר יוסי סתרי. דקסבר לא מקרי גריסין אלא מקפה של גריסין והוא מן גריסין נדר: מן המקפה מותר
בגריסין. דלא תימא כי הכי נודר מן המקפה אסור בשום משום שדרך ליתן שום מקפה הוא הדין נמי כי נדר מן
המקפה יהא אסור בגריסין משום שדרך לפסות גריסין מקפה קא משמע על דלא דמי משום דכוס רגילין ליתן כלל
מני מקפה כי נתן טעם והיחס הוא המקפה אלא אין עושין מגריסין לנדן מקפה אלא משום מיני עושין מקפה:
אסור באשישים. פסולת עדשים: חטה שאני טועם כו'. מייחוד לשנו שאסור שחיה: נאמר כלל אי נמי דמתפרש שביני
בגריסיה דמטה לאפות ומטיס משמע לטום: גרים חטה שאני טועם מותר (כ"ב) חיים. לא פליגי לתנא קמא:
הדרן עלך הנודר מן המבושל

[ש"ך ל"ף ג' (לפניו)]
בדילוח. דיותר הוא חרום מה שחילופין אסור דאין לך דבר שחופס את דמיו אלא קודם והמותר שהמכיר המכיר
באסוריה נאכל למי שהלפין למתלה ור"ה אכתי ליתני חילופין ויאלה חסם לאשמעין חילופין כיואלה מין וי"ל
חילופין וגדולין דמי לדדי דענינים לא היו כשעם שאסור עליו הלך יחיה ליה למתלי חילופין כדילוח: הא
שעם שאני אוב' שאני טועם כו' הא ביוצא בהם אסור. דאי מותר ליתני יולא חסם וי"ה חילופין לפי מלי דשני
ליה דיואל חסם עדיף מחילופין אפי' מגדוליהן עדיף כ"ב למחר השתא אלא שאני טועם גורס לאסור ויאלה חסם
ואפי' לא משמע פסולת דמתני' דק"א ארישא דלחבר קונס פירות האלו והוסף למר שאני טועם ור"ה הכי דיק דשאי
טועם גורס האסור וי"ל דמ"ה דיק שפיר דלא ארישא דשאי טועם א"ת גורס האסור אלא לשון היסר משמע דק"א
חללו אינו טועם אלא מיואל חסם אינו טועם ממי חילופין וגדוליהן אפי' כי אמר נמי האלו שאני טועם שרי: אידי
דלא נכ"ב ר"ש ויבא בהם. משום דעדיף לאשמעין אסורא חילופין: ח"ה אסור רבי יהודה עשה ואסר עליו כו'.
ובשעתא ליה השתא דאין חלוק בין מניח טעם ליולא חסם כשמכיר דנדר האסור הכל אסור: ומותר בבית שריצה
ויצרי. וי"ה היינו יולא חסם: על שנת שאני טועם. לאו דוקא: אסור רבא ובר' יצא סתן. קודם הנדר: (א) מתנ"י
סתוניות. ענינים רעים ונאחרים כגונים עד ימות הסתיו ואינו רגילין ליתן ועושין חסם חותן ואלת דנרסו כמותות ממו
סופי ענינים: כ"ב ששם תוליהו קרייהו עליו. אף כי נשננס מתכנס על שם עיקרו כמו דבש מותרים חותן כמותות:
וחכמים סתריין. כגמלא סתן היינו חיים: ג' כ"ב שאין דרבו אסור ור"ה חיוצא פסנו אכ"ה. כגון כמותות ח"ק